

Vergaderjaar 2021–2022

31 477

Bestrijden witwassen en terrorismefinanciering

36 045

Situatie in de Oekraïne

Nr. 75

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 april 2022

Op 5 april 2022 heeft uw Kamer motie met Kamerstuk 31 477, nr. 69 van het lid Van der Lee (GL) aangenomen (Handelingen II 2021/22, nr. 68, stemmingen). De motie verzoekt de regering om een proactieve rol te nemen om, in gesprek en in samenwerking met banken en relevante toezichthouders, te regelen dat Oekraïense vluchtelingen op korte termijn een bankrekening kunnen openen zonder dat banken repercussies vanuit de antiwitwas- en terrorismefinancieringswetgeving hoeven te vrezen en de Kamer binnen twee weken te informeren.

Op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme moet een bank een cliënt identificeren alvorens een zakelijke relatie aan te gaan. Normaliter gebruiken banken hiervoor een paspoort of identiteitsbewijs, het Burgerservicenummer (BSN) en de Basisregistratie Personen (BRP). Dit zijn de meest betrouwbare middelen om iemands identiteit vast te stellen. Daarnaast moeten banken maatregelen nemen om te voorkomen dat de bankrekening gebruikt wordt om wit te wassen. Vanzelfsprekend beschikken vluchtelingen uit Oekraïne nog niet (altijd) over deze registratie of documenten en zouden aanvullende controles ter voorkoming van witwassen voor extra vertraging kunnen zorgen. De Nederlandse Vereniging van Banken gaf mij onlangs het signaal dat de banken verwachtten op korte termijn veel aanvragen te ontvangen van Oekraïense vluchtelingen om een betaalrekening te openen. Ik heb daarom toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB) op 21 maart jongstleden verzocht om in haar het handhavingsbeleid ten aanzien van banken, in het belang van de groep Oekraïense vluchtelingen die onder het uitvoeringsbesluit 2022/382 van de Raad valt, de benodigde flexibiliteit te betrachten en, indien de omstandigheden daartoe nopen, niet te handhaven. Ik heb begrepen dat bancaire toezichthouders de regels en richtlijnen voor het verstrekken van betaalrekeningen aan vluchtelingen uit Oekraïne tijdelijk hebben versoepeld. Zo kunnen de verwachte grote aantallen aanvragen sneller worden afgehandeld.

De banken hebben inmiddels, in overleg met toezichthouders, de overheid, gemeenten, hulporganisaties en sectororganisaties, hun processen gestroomlijnd om de verwachte grote aantallen vluchtelingen te kunnen helpen. Volgens de Betaalvereniging Nederland vragen aanbieders van betaalrekeningen altijd om een geldig Oekraïens biometrisch paspoort of identiteitsbewijs en veelal ook om een BSN. Gemeenten zorgen dat Oekraïense vluchtelingen bij aankomst in Nederland worden ingeschreven en een BSN krijgen. Dit proces verloopt voorspoedig. Daarnaast blijkt dat het overgrote deel van de groep beschikt over een geldig identiteitsbewijs. Hierdoor is de voorlopige conclusie dat de meeste mensen op korte termijn kunnen beschikken over een Nederlandse betaalrekening.

Ik ben in voortdurend overleg met de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, DNB, de banken en andere stakeholders over de voortgang van dit proces zodat eventuele knelpunten in de uitvoering zo snel mogelijk gezamenlijk aangepakt kunnen worden.

De Minister van Financiën,
S.A.M. Kaag